

A13224 SVK
Suomalais-venäläinen koulu
uudisrakennuksen suunnittelukilpailu
Arvostelupöytäkirja

A13224 SVK Suomalais-venäläinen koulu uudisrakennuksen suunnittelukilpailu

Arvostelupöytäkirja

0	YLEISTÄ.....	2
0.1	Kilpailun tarkoitus.....	2
0.2	Kilpailualueen ja sen ympäristön suunnittelutilanne.....	2
1	KILPAILUJÄRJESTELY.....	2
1.1	Kilpailun järjestäjä.....	2
1.2	Kilpailun muoto ja osanotto-oikeus.....	2
1.3	Aikataulu.....	3
1.4	Arvostelulautakunta.....	3
2	KILPAILUTEHTÄVÄ.....	4
2.1	Kilpailutehtävän tausta.....	4
2.2	Kilpailualue.....	4
2.3	Kilpailun tavoitteet.....	4
3	SAAPUNEET KILPAILUEHDOTUKSET.....	4
4	KILPAILUN YLEISARVOSTELU.....	5
4.1	Yleistä.....	5
4.2	Arvosteluperusteet.....	5
4.3	Ehdotusten suhde ympäristöön.....	5
4.4	Liikennejärjestelyt.....	6
4.5	Koulun toiminnallisuus ja muuntojoustavuus.....	8
4.6	Liikuntahalli.....	8
4.7	Kokonaistaloudellisuus ja elinkaari.....	9
4.8	Arkkitehtoninen kokonaisote.....	9
5	EHDOTUSKOHTAISET ARVOSTELUT.....	10
6	KILPAILUN TULOS.....	15
6.1	Kilpailun ratkaisu.....	15
6.2	Suositus jatkotoimenpiteistä.....	15
6.3	Arvostelupöytäkirjan allekirjoitus.....	16
6.4	Nimikuorten avaus.....	17
7	KILPAILUEHDOTUKSET, LUETTELO.....	21
8	KUVA-AINEISTO.....	22

A13224 SVK Suomalais-venäläinen koulu uudisrakennuksen suunnittelukilpailu

Arvostelupöytäkirja

0 YLEISTÄ

0.1 Kilpailun tarkoitus

Suunnittelukilpailun Suomalais-venäläisen koulun (SVK) uudisrakennuksen suunnittelemiseksi järjesti Senaatti-kiinteistöt. Kilpailu järjestettiin kutsukilpailuna.

Kilpailun tarkoituksena oli löytää koululle piha-alueineen ja lähiympäristöineen toiminnallisesti ja arkkitehtonisesti laadukas, turvallinen, terveellinen ja oppimista tukeva sekä uudet opetusmenetelmät mahdollistava luonnos modernin koulurakennuksen jatkosuunnittelun pohjaksi sekä samalla valita hankkeelle suunnittelijat.

0.2 Kilpailualueen ja sen ympäristön suunnittelutilanne

Kilpailualue on rakennettu. Kilpailualueen ja sillä sijaitsevat rakennukset omistaa Suomen valtio ja niitä hallinnoi Senaatti-kiinteistöt. Nykyinen koulu muodostuu nykyisin kolmesta 1-3 kerroksisesta rakennuksesta, jotka on päätetty purkaa pois uudisrakennuksen alta.

Lisäksi alueella on koulun väliaikaisia parakkeja, jotka on otettu opetuskäyttöön koulun henkilöstön ja oppilaiden sisäilmaongelmiin viittaavan oireilun vuoksi.

Rakennuspaikan luoteispuolella on päiväkotia. Koillisessa, Kaarelankujan toisella puolella on pientaloja.

Alueella on voimassa oleva asemakaava, jonka mukaan rakennusoikeus on yhteensä 11000m² ja enimmäiskerrosluku 3. Hankkeen toteuttaminen edellyttää asemakaavamuutosta. Kaavamuutos on tarkoitus laatia suunnittelukilpailun voittajaehdotuksen pohjalta.

1 KILPAILUJÄRJESTELY

1.1 Kilpailun järjestäjä

Kilpailun järjesti Senaatti-kiinteistöt.

1.2 Kilpailun muoto ja osanotto-oikeus

Osallistujaryhmät valittiin julkisen ilmoittautumismenettelyn perusteella. Suunnittelukilpailua koskeva hankintailmoitus julkaistiin 27.10.2017 Euroopan unionin virallisen lehden täydennysosassa (Ted - Tenders Electronic Daily, nro 2017/S 187-383803). Ilmoittautumisten määräaika oli 7.12.2017 klo 12, johon mennessä toimitettiin 17 kpl hakemuksia.

Kilpailun järjestäjä valitsi kilpailun osallistujiksi arvalla seuraavat viisi (5) suunnitteluryhmää, jotka täyttävät osallistumishakemusten vähimmäiskelpoisuusehdot:

- Arkkitehtitoimisto ALA Oy:n työryhmä
- Arkkitehdit Frondelius+Keppo+Salmenperä Oy:n työryhmä
- Arkkitehtitoimisto Heikkinen-Komonen Oy:n työryhmä
- Kirsti Sivén & Asko Takala Arkkitehdit Oy:n työryhmä
- Parviainen Arkkitehdit Oy ja Arkkitehtitoimisto Sami Vikström -työyhteistyönä työryhmä

1.3 Aikataulu

Kilpailuaika alkoi 17.1.2018. Kilpailuun liittyi seminaari 17.1.2018.2017.
 Kilpailijoilla oli mahdollisuus esittää arvostelulautakunnalle kilpailuohjelmaa ja asiakirjoja koskevia kysymyksiä 7.3.2018 klo 12.00 mennessä. Määräaikaan mennessä esitettiin yhteensä 6 kilpailua koskevaa kysymystä, joihin arvostelulautakunta vastasi 16.3.2018. Lisäksi kilpailijat esittivät aiemmin yhden kysymyksen, johon arvostelulautakunta vastasi välittömästi. Kaikkiaan kilpailijoille toimitettiin 3 kilpailuohjelmaa täydentävää lisäkirjettä.
 Kilpailuaika päättyi 20.4.2018 klo 15.00.

1.4 Arvostelulautakunta

Arvostelulautakuntaan kuuluivat:

Senaatti-kiinteistöjen nimeämänä:

- Toimialajohtaja Tuomas Pusa, puheenjohtaja
- Rakennuttamisjohtaja Jonni Laitto
- Asiakaspäällikkö Jari Auer
- Rakennuttajapäällikkö Timo Juolevi

Käyttäjän (SVK:n) nimeämänä:

- Rehtori Tuula Väisänen

Opetushallituksen nimeämänä:

- Yliarkkitehti Reino Tapaninen

Helsingin kaupunkiympäristön toimialan nimeämänä:

- Yksikön päällikkö Tuomas Eskola

Suomen Arkkitehtiliiton nimeämänä:

- Kalle Vahtera, arkkitehti SAFA

Arvostelulautakunnan sihteerinä toimi arkkitehti Jyrki Tiensuu.

Arvostelulautakunnan asiantuntijoina toimivat:

Kustannusasiantuntijat

- Ulla Kauranen, Senaatti-kiinteistöt
- Ilkka-Matti Tuononen, Senaatti-kiinteistöt
- Annika Langinvainio, A-Insinöörit
- Eeva-Riitta Mäntyniemi, A-Insinöörit

Pedagogiset asiantuntijat

- Julianna Nevari, T:mi Julianna Nevari
- Marko Kuuskorpi, Luovin Oy
- Suomalais-venäläisen koulun opettajat

Elinkaariasiantuntijat

- Jari Toljander, Senaatti-kiinteistöt
- Johanna Oikarinen, Senaatti-kiinteistöt
- Tytti Bruce-Hyrkäs, Bionova Oy

LVI-asiantuntijat

- Pasi Hyyppä, Senaatti-kiinteistöt
- Teppo Malm, Senaatti-kiinteistöt

Erillisen liikuntahallin selvitykset

- Mitro Mero, Senaatti-kiinteistöt
- Lisäksi kaksi liikuntahalli-investoijaa

Akustiikan asiantuntijat

- Tarja Lahti, Akukon Oy
- Liisa Kilpilehto, Akukon Oy

Helsingin kaupungin asiantuntijat

- Minna Koskinen, arkkitehti/asemakaava
- Taina Toivanen, liikenneinsinööri

2 KILPAILUTEHTÄVÄ

2.1 Kilpailutehtävän tausta

Suomalais-venäläinen koulu (SVK) on valtion ylläpitämä yleissivistävä koulu, joka järjestää esi-, perus- ja lukio-opetusta sekä aamu- ja iltapäivätoimintaa. Venäjän kielellä ja kulttuurilla on koulussa keskeinen asema sekä oppiaineena että opetus- ja toimintakielenä.

Koulun nykyiset rakennukset on suunnitellut arkkitehti Osmo Sipari. Alkuperäinen osa on rakennettu vuonna 1964 ja sitä on laajennettu vuonna 1985. Lukiorakennus on rakennettu vuonna 1985. Laadittujen kuntotutkimusten ja selvitysten perusteella koulurakennus on todettu ikääntyneeksi ja huonokuntoiseksi sekä talotekniikka käyttöiän päässä olevaksi. Lisäksi koulun toimintaa häiritsee käyttäjien keskuudessa havaittu jatkuva sisäilmaongelmiin viittaava oireilu sekä piha-alueen kova liikennemelu ja heikko ilmanlaatu. Nykyiset koulurakennukset on päätetty purkaa ja korvata uudisrakennuksella, jossa on monimuotoista oppimista tukeva, moderni ja laadukas oppimisympäristö. Uudisrakennuksen sijoittelulla ja rakennusmassalla haetaan parannusta myös koulun sisä- ja ulkotilojen ilmanlaatuun ja melutilanteeseen.

2.2 Kilpailualue

Kilpailualue sijaitsee Helsingin Etelä-Kaarelassa osoitteessa Kaarelankuja 2. Koulun rakennuspaikka sijoittuu Hämeenlinnanväylän ja Kehä I:n liittymän sekä Kaarelantien ja Kaarelankujan rajaamalle alueelle. Se koostuu kahdesta tontista. Tonttijakoa voidaan muuttaa kilpailuehdotuksen mukaisesti. Sijainnista johtuen alueen melutaso on korkea ja ilmanlaatu ongelmallinen. Alueen kokonaispinta-ala on 32552 m².

2.3 Kilpailun tavoitteet

Tavoitteena on suunnitella koulu liittyvine ympäristöineen kaupunkikuvallisesti hallituksi, esteettiseksi, tilallisesti mielenkiintoiseksi kokonaisuudeksi, jossa on toiminnallisesti hyvät edellytykset nykyiselle ja tulevaisuuden koulutoiminnalle. Tarkoituksena on, että rakennuksesta tulee keskeinen julkinen rakennus alueella.

Tavoitteena on monitilaratkaisullinen, moderni koulurakennus, joka on toiminnallisesti ja taloudellisesti toteuttamiskelpoinen arkkitehtoninen kokonaisuus. Rakennuksen arkkitehtuurissa ja tilaratkaisuissa painotetaan kustannustehokkuutta ja ympäristövastuullisuutta.

Elinkaaritavoite

Rakennuksen tekninen käyttöikätaavoite on 100 vuotta jakaantuen seuraavasti: alueen pintarakenteet 30 vuotta, rakennuksen perustukset ja runko 100 vuotta, rakennusvaippa 50 vuotta, lattiapinnat 10–20 vuotta, muut pintarakenteet 20–40 vuotta ja talotekniset järjestelmät 15–50 vuotta järjestelmästä riippuen.

3 SAAPUNEET KILPAILUEHDOTUKSET

Kilpailuun saapui 5 kilpailuohjelman mukaisesti toimitettua ehdotusta. Ehdotusten todettiin täyttävän kilpailuohjelman vaatimukset ja ne kaikki hyväksyttiin kilpailuun mukaan.

4 KILPAILUN YLEISARVOSTELU

4.1 Yleistä

Kilpailuun saapuneet ehdotukset olivat yllättävän monimuotoisia ja toisistaan poikkeavia. Ehdotusten laatutaso on hyvä, ja ne tarjosivat arvostelulautakunnalle miellyttävän, joskin haastavan tehtävän jatkosuunnitteluun nostettavien ehdotusten valinnassa. Vaikka jatkoon valitut ehdotukset ovat keskenään varsin erilaiset, tarjoavat ne molemmat erinomaiset lähtökohdat jatkosuunnitteluun.

Monissa ehdotuksissa on koulurakennuksen päämateriaaliksi valittu puu. Puu on rakennusmateriaalina ekologinen ja sen avulla voidaan toteuttaa akustisesti miellyttävää, lempeän kosketeltavaa ja sisäilmastoltaan hallittavaa ympäristöä. Ehdotusten hiilijalanjälkeen rakenteiden materiaali vaikuttaa arvostelulautakunnan kuulemien asiantuntijoiden mukaan merkittävästi. Rakennusaikaisten hiilidioksidipäästöjen huomattiin putoavan puoleen, mikäli rakennuksen teräsbetoniset osat korvataan puulla.

Hankkeen kustannustavoitteet ovat tiukat, ja alustavassa arvioinnissa kaikissa ehdotuksissa olisi tarvetta jatkokehitykseen myös kustannustenhallinnassa. Arvostelulautakunta ja tilaaja kuitenkin luottavat siihen, että jatkokehitykseen valituista ehdotuksista on kehitettävissä sellaiset budjettiin mahtuvat ratkaisut, joissa esitetyt ideat ovat edelleen kirkkaasti nähtävissä.

4.2 Arvosteluperusteet

Arvostelussa kiinnitettiin kilpailuohjelman mukaisesti huomiota mm. seuraaviin näkökohtiin (ilman tärkeysjärjestystä):

- Hankesuunnitelman mukaisen työ- ja oppimisympäristön toteutuminen
- Terveellinen ja turvallinen sisä- ja ulkoympäristö
- Kaupunkikuvallinen ja –rakenteellinen kokonaisuus
- Liikennratkaisujen toimivuus
- Ratkaisun toteutettavuus annetussa kustannuspuitteessa
- Kokonaistaloudellisuus elinkaari huomioon ottaen. Erityistä huomiota tuli kiinnittää käytettyjen ratkaisujen kestävyteen ja huollettavuuteen.
- Arkkitehtoninen kokonaisote

Kokonaisratkaisun ansiot ja kehittämiskelpoisuus olivat arvioinnissa tärkeämmät kuin yksityiskohtien virheettömyys.

4.3 Ehdotusten suhde ympäristöön

Koulu, ja erityisesti liikuntahalli ovat rakennusmassoina suuria ympäröivään kaupunkirakenteeseen verrattuna. Osa kilpailuehdotuksista pyrkii sopeutumaan ympäristöön massoitellun pienipiirteisyydellä, joku taas ottaa tietoisesti suuren julkisen rakennuksen roolin.

Lähimpänä kilpailutonttia sijaitseva rakennuskanta on pientalovaltaista, eikä suurten uusien rakennusmassojen sijoittaminen tähän seuraan ole täysin yksioikoista. Myös välittömässä läheisyydessä sijaitseva päiväkotito on varsin pienikokoinen. Toisaalta Hämeenlinnanväylän toisella puolella on suurikokoisia kaupallisia rakennuksia. Monissa ehdotuksissa koulurakennus toimii välittävänä roolissa ympäröivän rakenteen ja suuren urheiluhallin välissä.

Väljä tontti mahdollistaa rakentamisen niin, ettei suurta kahnausta olevien pientalojen ja uusien rakennusten välille synny. Tontin suuri pinta-ala lienee syynä siihen, että ehdotukset ovat tontinkäyttöratkaisuissaan niin merkittävästi toisistaan poikkeavat.

Kahden suuren rakennusmassan, koulurakennuksen ja liikuntahallin, aseteluun on löydetty yllättävän monta vaihtoehtoa. Mikään esitetyistä vaihtoehdoista ei osoittautunut ehdottomasti toista paremmaksi. Muutamassa ehdotuksessa liikuntahalli on tontin itälaidassa ja muutamassa se asetuu Hämeenlinnanväylän suuntaisesti tontin lounaisreunalle. Yhdessä ehdotuksessa sen sijainti on jotain edellä mainittujen väliltä.

Lounaislaidalle sijoittuvana koulun rakennusmassa on kaupunkikuvallisesti vetäytyvä. Urheiluhalli muodostuu tontin näkyvimmäksi massaksi. Yhdessä ehdotuksessa koulu on sijoitettu tontille "kaupunkikuva edellä" Kaarelantien varteen, mikä ei lähtökohtaisesti ole hassumpi ajatus. Ratkaisu tosin tuottaa hankalia liikennejärjestelyjä kilpailualueella.

Joissain ehdotuksissa rakennusmassat pilkkovat pihatiloja pienemmiksi, toisissa taas on pyritty tuottamaan visuaalisesti yhtenäistä avointa aukiotilaa. Kovin juhlallisten ja julkisten aukoiden rakentaminen pientaloalueen laidalla sijaitsevan koulun yhteyteen tuntuu hieman yliampuvalta.

Rakennuspaikan melu- ja pienhiukkasongelmia kilpailijat ovat ratkaisseet tontinkäyttösuunnittelun keinoin. Kaikissa ehdotuksissa ulkoilupiha on sijoitettu tontin pohjois-koillislaidalle, jossa häiriötekijät ovat vähäisimmät. Rakennusmassat puolestaan asetuvat tontin kaakon ja lounaan väliselle reunalle.

Melumallinnustuloksia tarkasteltaessa huomataan, että kaakosta kehä I:ltä tulevaa melua vastaan on hankalampi suojautua, sillä melun lähde on kaukana. Sen sijaan heti rakennuspaikan vieressä sijaitsevan Hämeenlinnanväylän melua voidaan hallita rakennusmassojen sijoittelulla ja muotoilulla.

Pienhiukkaspäästöjen osalta tilannetta on vaikea arvioida, koska kaavoituksen apuna olevat päästöarviokartat ovat summittaisia ja perustuvat lähinnä etäisyyteen päästölähteestä. Koko rakennuspaikka on tässä katsannossa hieman turhan lähellä liikennereittejä. Tulevaisuudessa tiukentuvat päästönormit ja kehittyvä ajoneuvoteknologia vievät tilannetta kuitenkin koko ajan parempaan suuntaan.

4.4 Liikennejärjestelyt

Kaikissa ehdotuksissa on tontille vähintään kaksi liittymää. Ensimmäinen sijoittuu lähelle Kaarelantien ja Kaarelankujan risteystä. Toinen on tontin pohjoisnurkassa. Ehdotusten välillä on runsaasti vaihtelua siinä, millaista liikennettä mistäkin liittymästä tontille johdetaan. Jossain ehdotuksessa sekä liikuntahallin pysäköinti, koulun saattoliikenne että huoltoliikenne tulee tontille ensimmäisestä liittymäkohdasta, ja ainoastaan päiväkodin saattoliikenne käyttää pohjoista liittymää. Toisessa ehdotuksessa kaikki liikenne koulun saattoa lukuunottamatta johdetaan tontille pohjoisesta nurkasta.

Ensin mainitussa ratkaisussa Kaarelantien ja -kujan risteuksen tienoille syntyy hankalahkoja liikennejärjestelyjä, sillä alue on pieni ja liikenteen määrä oletettavasti ainakin ajoittain suuri. Jälkimmäisen ratkaisun ongelmana on suuri liikenteen määrä Kaarelankujalla, erityisesti mikäli alueelle on tonttiliittymien lisäksi osoitettu saattoliikennejärjestelyjä. Liikuntahallin asiakasliikenteen on myös arvioitu olevan runsasta. Lisäksi ratkaisu tuottaa paljon risteämisiä kevyen liikenteen ja ajoneuvoliikenteen välillä.

Koulun saattoliikenteen pysähtymispaikka on sijoitettu useimmissa ehdotuksissa risteyksen tienoille. Paikka on mahdollinen, mutta sen suunnitteluratkaisut kaipaavat usean ehdotuksen kohdalla jatkokehittämistä. Koulun oppilaat saapuvat laajemmalla alueella kuin normaaliin kaupunginosakouluun, mikä johtaa erityisesti aamuisin runsaaseen autoliikenteen määrään.

Päiväkodin ja esiopetuksen saattoliikenteen jättöpaikka on monessa ehdotuksessa asetettu koulun tontin pohjoiseen nurkkaan. Joissain ehdotuksissa asiaan ei ole otettu kantaa, mutta on nähtävissä, että päiväkodin pysäköinnille ja saattoliikenteelle voidaan järjestää toimiva paikka.

Julkisen liikenteen lähimmät pysäkit sijaitsevat Hämeenlinnanväylän varressa kilpailualueen länsikulmassa ja Kaarelantiellä heti Kaarelankujan risteyksen vieressä. Kaikkiin ehdotuksiin ei ole suunniteltu suoria yhteyksiä pysäkeille, mutta asia korjaantunee jatkosuunnittelussa. (Akkuna)

Pysäköinti

Tontille tuli kilpailuohjelman mukaan sijoittaa 130 autopaikkaa. Näistä valtaosa on liikuntahallin asiakaspaikkoja (90). Suuret yhtenäiset parkkikentät tuottavat usein varsin tymeää kaupunkikuvaa. Jotkut kilpailijoista ovat pyrkineet pilkkomaan pysäköintialueita siten että ylisuuria asfalttikenttiä ei pääsisi syntymään. Useimmissa ehdotuksissa suurimmat pysäköintialueet on myös sijoitettu niin, etteivät ne näy koulun ulkoilupihalta.

Suuremmat pysäköintikentät on yleensä sijoitettu kaakon tai lounaan puolelle puuston taakse niin, etteivät ne juuri näy ympäristön liikennereiteiltä. Suuret kentät kuitenkin houkuttelevat koululaisia ylittämään ne epävirallisempia reittejä pitkin. (Maatuska, Liitto)

Huoltoliikenne, tavara- ja jätehuolto

Huoltoliikennereitin järjestäminen on selvästi tuottanut kilpailijoille päänvaivaa. Huoltosisäänkäynnit asettuvat yleensä taustatilojen yhteyteen rakennusten taakse, ja tässä tapauksessa koulurakennuksen etelä- tai itäpuolelle. Liikenteen saapumissuunta on kuitenkin vastakkaisesta laidasta, pohjoisesta. Tuloksena on lähes poikkeuksetta pitkiä, tonttia halkovia huoltoreittejä, jotka väistämättä yhtyvät tai risteävät kevyen liikenteen kanssa.

Toisaalta koulun tarvitsema huoltoliikenne ei ole kovin raskasta, käytännössä se tarkoittaa muutamaa päivittäistä jakeluauton käyntiä. Raskaat huoltoautot lasten ulkoilupihoilla ovat silti epätoivottava tilanne. Luontevimmin huoltoliikennejärjestelyissä onnistuu Akkuna, jossa huoltopiha asettuu heti pysäköintialueen viereen.

Kevyt liikenne ja ulkoilupihat

Kilpailualueetta kiertää kattava polkupyörä- ja jalankulkureittien verkosto. Omin neuvoin kouluun saapuvat lapset lähestyvät aluetta kaikista ilmansuunnista. Rakennusmassojen ja reittien sijoittelulla voidaan vaikuttaa suoraan liikenneturvallisuuteen. Hyvät ja helpot liittymät tontille johdattavat oppilaat kouluun siten, ettei synny houkutusta oikaista pysäköintialueen tai ajoneuvoliikenteen reitin yli. Kevyen liikenteen johdattelu toimisi ihannelilanteessa niin, ettei tonttia tarvitsisi rajata ylimääräisin rakentein turvallisuuden takaamiseksi.

Piha-alueiden suunnittelussa on ehdotusten välillä suuria eroja. Toiset ovat tutkineet pihan toiminnot yksityiskohtaisesti ja toisilla käsittely on varsin viitteellistä. Kaikissa piha-alueen pinta-ala on kuitenkin riittävä tarvittaville toiminnoille, joskin tässäkin erot ovat suuria.

Parhaimmillaan esitetyt pihat ovat virikkeellisiä ja innostavia, monimuotoisia ja rikkaita. Muutamalla kilpailijalla piha-alueen suunnittelu on jäänyt keskeneräiseksi, mikä antaa tylyn kuvan ehdotuksesta.

4.5 Koulun toiminnallisuus ja muuntojoustavuus

Nykyisen koulusuunnittelutrendin mukaisesti kilpailijat ovat kietoneet koulun tilaohjelman yhteisen, julkisemman keskeistilan ympärille. Tämä on selkeä lähtökohta intuitiivisen ja ymmärrettävän tilarakenteen tuottamiseksi.

Vaikka pääsisäänkäynti ei olekaan koulun toiminnallisuuden kannalta välttämätön, yhdessä keskusaulan kanssa sillä voidaan rakentaa johdonmukainen tilahierarkia, jolloin rakennuksessa on satunnaisen vierailijan helppo orientoitua.

Hyvän keskusaulan tunnusmerkkinä voidaan pitää sen monikäyttöisyyttä. Koulun kaikkien tilojen tulisi olla oppimisympäristöksi mielletävissä. Edustusaulalle ei nykymuotoisessa koulussa ole sijaa, sen sijaan joustavalle, matalan kynnyksen käyttötilalle on tarvetta jatkuvasti. Kun aula ei ruokailla, sen tulisi taipua moneksi; ryhmätyöalueeksi, auditorioksi, leikkipaikaksi, näyttely- tai juhlatilaksi ja niin edelleen. Monikäyttöinen tilarakenne on monin tavoin eriytettyä tehokkaampi. Muokattavuus nostaa käyttöastetta ja vähentää rakennustyönä tehtävien tilamuokkausten tarvetta lähitulevaisuudessa.

Useimmissa kilpailuehdotuksissa koulurakennuksen runkosyvyys on suhteellisen suuri. Tämä tuottaa kompaktin kokonaisratkaisun ja hyvän energiatehokkuuden. Toisaalta tuloksena on myös pitkänmuotoisia tiloja joista on rajalliset näkymät ulos. Päivänvalon johtaminen keskirunkoon vaatii kattovaloratkaisuja. Onnistuneimmissa ehdotuksissa myös rakennuksen keskiaula saa näkymiä ulos ja liittyy siten luontevasti ulko-oleskelualueisiin. Kapean rakennusrungon ominaisuuksiin taas kuuluvat hyvät näkymät ympäristöön, toisaalta pitkät käytävämäiset yhteydet talon sisällä.

Yhtä poikkeusta lukuunottamatta on keskusauloihin suunniteltu suuri auditorioporras. Se linkittää eri kerrosten julkisemmat tilat toisiinsa ja toimii pienempien yhteisten tapahtumien paikkana. Tilanteessa jossa kouluun ei rakennettaisi liikuntasalia, olisi tällaiselle spontaanisti hyödynnettävälle auditoriolle varmasti käyttöä.

Muuntojoustavuus on kilpailuehdotuksissa hyvällä tolalla. Esiitettyjen koulurakennusten kantavat rungot voidaan toteuttaa pilarein, joka mahdollistaa tilaohjelman vapaan muokkaamisen tulevaisuudessa. Käytön aikainen muunneltavuus on myös otettu huomioon, tilaryhmien sisälle on esitetty muunneltavuutta siirtoseinin, liukuovien ja verhojen. Rakennusvaipan ulkopuolelle laajentaminen on toisissa ehdotuksissa luontevampaa kuin toisissa.

Hyvä muunneltavuus mahdollistaa uuden opetussuunnitelman mukaisen oppimisen. Uusien kouluympäristöjen suunnittelu on hakenut muotoaan viime vuosina ja Opetushallituksen vasta julkaistun oppaan ohjeistus alkaa vakiintua käytäntöön. Kilpailuehdotusten tilarakenteet mukailevat ohjeiden suuntaviivoja vaihtelevasti. Joissain ehdotuksissa on nähtävissä vielä viitteitä vanhasta luokkatiloihin perustuvasta koulurakentamisesta. Useimmissa ehdotuksissa uuden oppimisympäristön periaatteet toteutuvat kiitettävästi.

4.6 Liikuntahalli

Kuten todettua, liikuntahallin sijoittelu tontille yhdessä koulurakennuksen kanssa määrittelee kunkin ehdotuksen perusratkaisun. Massa on suuri, sen muoto ja mittasuhteet määräytyvät, joten kilpailijoille ei ole juuri annettu työkaluja sen arkkitehtuuriin ratkaisemiseen. Ehdotuksissa on kuitenkin esitetty varovaisia vihjeitä esimerkiksi kattomuodoista, joilla se liittyisi paremmin koulun arkkitehtuuriin. Hallin toiminnallisia ja arkkitehtonisia ratkaisuja pyritään kehittämään jatkosuunnittelun yhteydessä koulun ympäristöön sopiviksi yhdessä tulevan operaattorin kanssa.

Hallin suuren massan takia sen sijoittelu muodostuu merkittäväksi koulun, ulkotilojen ja liikennejärjestelyjen jäsentelyn kannalta. Oikein sijoitettuna halli toimii ympäröivien suurten liikenneväylien tuottaman melu- ja hiukkaskuormituksen puskurina koulun suuntaan.

Hallin liittyminen koulurakennukseen on ratkaistu kilpailuehdotuksissa eriasteisin yhteyksin. Joissain halli on oma itsenäinen rakennus, johon kuljetaan taivasalla. Toisissa yhteys on kiinteä, katettu ja lämmin käytävä.

4.7 Kokonaistaloudellisuus ja elinkaari

Monien ehdotusten runkorakenteeksi on varovasti esitetty puuta. Kilpailijat eivät ole uskaltaneet olla asian suhteen ehdottomia. Muuntojoustavassa pilari-palkki-laatta -runkoisessa rakennuksessa runkomateriaalin vaikutus ehdotuksen arkkitehtuuriin onkin melko vähäinen. Toisin voisi olla vähemmän muuntojoustavuutta kaipaavassa rakennustyyppissä, jossa kantavat seinärakenteet toteutettaisiin CLT-elementteinä. Laskennallisesti puurungon tuoma kustannuslisä on kuitenkin vähäinen, mutta kustannustavoitteen ylittyessä sen voi helposti nähdä päätyvän karsittavien asioiden listalle.

Kaikkien ehdotusten arvioidut investointikustannukset ylittävät tavoitteen. Yhtä ehdotusta lukuunottamatta myös laajuus ylittää tilaohjelman tavoitteen. Roima laajuus yhdessä korkean neliöhinnan kanssa tuottavat ylityksen, jonka kiinni kurominen voi osoittautua mahdottomaksi. Arvioinnissa kokonaiskustannuksiin on ollut pakko kiinnittää huomiota, sillä koululla on ennalta määrätty vuokravaltuus jota ei ole mahdollista ylittää. Vuokran suuruus riippuu suoraan investointikustannuksesta.

Mikäli kustannusylitys on niin suuri, ettei kilpailuehdotusta voida nähdä sovitettavan budjettiin luopumatta sen keskeisistä ideoista, on ylitys vaikuttanut arvosteluun negatiivisesti.

Alustavan kustannuslaskennan arvio puisen runkoratkaisun aiheuttamasta lisäkustannuksesta on yllättävän pieni, noin 1,5% koko hankkeesta. Koska puisen runkoratkaisun tuottamat rakentamisen aikaiset hiilidioksidipäästöt ovat olennaisesti* alemmat kuin betonisen, on puinen runko syytä pitää jatkokehityksessäkin vaihtoehtona.

*ehdotukselle "akkuna" tehtiin hiilijalanjätkiselvitys sekä puisella että betonisella rungolla.
betonirunko: 1828 ekvivalenttitonnia hiilidioksidia
puurunko: 1019 ekvivalenttitonnia hiilidioksidia

4.8 Arkkitehtoninen kokonaisote

Kuten tontinkäyttötavat, ovat myös kilpailuehdotuksissa esitetyt arkkitehtoniset ratkaisut moninaisia. Koulurakennukset eroavat toisistaan niin materiaalinkäytön, massoittelemalla kuin muotokielenkin suhteen.

Suuri tontti, jonka ympäristö antaa rajatusti viitteitä arkkitehtonisten teemojen valintaan, lienee tuottanut näin monenkirjavan joukon ehdotuksia. Rakennettu ympäristö ei juuri ole ohjannut kilpailijoita suunnittelussa, ja ehdotusten arkkitehtuuri onkin varsin vapautunutta.

Keskimmäärin kilpailuehdotukset ovat arkkitehtuuritaan laadukkaita. Joidenkin ehdotusten sisältämät teemat ja keinot ovat kuitenkin erikoisia ja hankalasti perusteltavissa. Suunnittelua on ohjannut jokin johtolanka jota ei ole huomattu prosessin edetessä kyseenalaistaa. Jossain ehdotuksessa arkkitehtuuri on vahvasti muotolähtöistä, josta on seurannut hankalia sisäisiä järjestelyjä. Toisessa ehdotuksessa koululle on haluttu vahva rooli kaupunkirakenteessa, mikä on johtanut arjen sujumuuden kannalta epäkäytännöllisiin ratkaisuihin.

Arkkitehtuurin olisi hyvä kertoa jotain rakennuksen käyttötarkoituksesta. Tulisiko arkkitehtuurin viestiä myös että kyseessä ei ole ihan tavallinen kaupunginosakoulu, vaan nimenomaan Suomalais-venäläinen koulu?

Miltä nykyaikaisen koulurakennuksen tulisi näyttää? Uutta monikäyttöistä oppimisympäristöä sisältävän koulurakennusta lähimmin muistuttava rakennustyyppi olisi ehkä monitilatointimalliseksi toteutettu konttoritalo. Koulun käyttötilat ovat kuitenkin monenkirjavampia, eikä vastaava suoraviivaisuus ole koulurakennukselle niin ominaista.

Kilpailuehdotusten arkkitehtuuri on parhaimmillaan rikasta ja virikkeellistä, ja onnistuneimmissa myös mittakaavaltaan lasten toimintaympäristöksi sopivaa. Koulurakennukselle tärkeitä ominaisuuksia ovat tietysti myös turvallisuus ja terveellisyys. Lapsille turvallisuus saattaa tarkoittaa myös hyvää valvottavuutta, koulukiusaamisen ehkäisyä tilasuunnittelun keinoin.

5 EHDOTUSKOHTAISET ARVOSTELUT

” AKKUNA ”

Ehdotuksessa L-muotoinen koulurakennusmassa sijoittuu lähelle tontin pohjoista kärkeä. Liikuntahallin varaus on asetettu koulun ja Hämeenlinnanväylän väliin väylän suuntaisena. Liikuntasalin sisältävä laajennus liittyisi koulurakennuksen selkäpuolelle, pysäköinti- ja huoltoalueiden kupeeseen. Melumallinnuksessa Akkunan piha sai hyvän tuloksen, L-muotoinen massa antaa suojaa sekä Kehä 1:n että Hämeenlinnanväylän suuntaan.

Liikennejärjestelyt on ratkaistu luontevasti. Suurimmat liikennemäärät johdetaan tontille heti Kaarelantien ja -kujan risteyksestä, eikä kujalle johdeta turhaa liikennettä. Tontin sisällä liikenteelle on uhrattu tilaa hyvin vähän, ja reittiratkaisut ovat turvallisia. Risteämiä ajoneuvoliikenteen ja kevyen liikenteen välille ei juuri synny. Monin tavoin esitetty järjestely on nykytilannetta parempi, vaikka liikennekuormat monikertaistuisivatkin.

Koululaisten ulkoilupihan ala on pieni, mutta kaikki toiminnot ovat löytäneet paikkansa. Jatkokehittelyssä ulkoilupihan alaa voitaneen kasvattaa, mikäli rakennusten asetelua tontilla tarkastellaan uudelleen.

Itse koulurakennus jäsentyy rakennuksen saranakohtaan asettuvan keskitilan ympärille. Rakennusrunko on melko kapea, joten muutamaa poikkeusta lukuunottamatta oppimisympäristöihin on järjestynyt runsaasti ikkunapintaa - siis luonnonvaloa ja näkymiä. Kapearunkoisuus johtaa tosin myös käytävämäisiin liikennetiloihin muutamassa paikassa.

Tilarakenteet tukevat paikoin uutta toimintakulttuuria, mutta muutamat kokonaisuudet on jäsennelly melkolailla perinteisen mallin mukaisesti, erityisesti aineopetuksen tiloissa. Tilat on kuitenkin jäsennelly loogisesti, rakennuksessa on helppo orientoitua ja suunnistaa. Rakennuksen muuntojoustavuudelle on hyvät edellytykset, ja tilarakenteita on jatkokehittelyssä helppo muokata kohti uuden oppimisympäristön tavoitteita.

Kaikki koulun pinta-ala ei ole käytettävissä oppimisympäristönä, jotkin tilat ovat ainoastaan liikennetilaa. Tilakokonaisuuksien sisällä liikenne kulkee monikäyttöisen oppimistorin läpi, kuten kuuluukin. Kapeasta rakennusrungosta johtuen osa liikenteestä kulkee 1-2 vuosiluokkien ryhmätilojen reunoja. Onneksi läpikulkevan väen määrä ei ole suuren suuri.

Käyttäjäkommenteissa Akkuna on saanut kiitosta hallinnon ja oppilashuollon niputtamisesta ja keskeisestä sijainnista, miellyttävästä materiaalikäytöstä sekä taito- ja taideaineiden tilojen tarkoituksenmukaisuudesta. Närää on herättänyt sisäänkäyntialueiden ahtaus ja läpikulku tietyissä tiloissa. YO-kirjoituksille osoitettujen tilojen sijoittelun kyseenalaistivat käyttäjien lisäksi sekä pedagogiset asiantuntijat että muu arvostelulautakunta.

Ehdotuksen arkkitehtuuri on selkeää ja varmaotteista. Asemapiirustuksen tiukka suorakulmaisuus antaa jäykän ensivaikutelman, joka kuitenkin unohtuu heti kun tarkastelee koulurakennuksen rikasta ulkoarkkitehtuuria havainnekuvista. Aukotus, materiaalikäyttö ja katon rennosti polveileva räystäslinja ovat onnistuneita, ja siellä täällä suunnittelijat ovat myös muistaneet lasten mittakaavan.

Rakennuksen pinta-ala on pysynyt melko hyvin annetuissa tavoitteissa. Kaikki tila ei kuitenkaan ole tehokkaasti käytettävää ja ahtaattakin esiintyy. Jatkokehitystarpeen lisäksi ehdotuksessa on onneksi jatkokehityspotentiaalia, monet pulmat lienevät ratkaistavissa. Alustavan kustannusarvion mukaan kehittämistä on tiedossa myös teknis-taloudellisella puolella. Huomion kiinnittäminen materiaaleihin ja varustelutasoon on ainakin osaratkaisu ongelmaan.

” MESTA”

Ratkaisussa koulurakennus ja liikuntahalli muodostavat lähes yhtenäisen kokonaisuuden, joka rajaa koulupihaa kaakon ja lounaan suunnista tulevilta haitoilta. Pihan melu on mallinnuksen mukaan varsin siedettävällä tasolla. Mikäli liikuntahalli jäisi syystä tai toisesta toteuttamatta, olisi koulupiha alttiimpi meluhaitoille. Liikuntasali on esitetty toteutettavaksi kokonaan koulusta erillisenä massana, joka liittyisi heikosti koulun toimintaan, mutta tukisi hyvin ulkoliikunta-alueita.

Liikennejärjestelyt tontilla ovat melko onnistuneita, mutta koulun huoltoliikenne ja pysäköinti katkaisevat koulun ja päiväkodin pihayhteyden. Huoltoreitti on pitkähäkö, ja risteää kevyen liikenteen kanssa. Liikuntahallin pysäköintiin on liittymä Kaarelankujalta heti risteuksen jälkeen, mikä vähentää kujan liikennekuormaa. Vuoropysäköinti on esitetyllä järjestelyllä mahdotonta. Koulun liikenne johdettaisiin jatkossakin pitkin Kaarelankujaa. Saattoliikenne järjestyy pienten oppilaiden osalta onnistuneesti.

Koulupihat ovat väljät ja suojaisat, vaikkakin suunnittelu on tältä osin hieman viitteellistä. Viheralueita ja toimintoja on kuitenkin helppo jatkokehittää, eikä esitetty ole lainkaan huono lähtökohta.

Koulurakennuksen massa on erittäin syvärunkoinen. Tästä seuraa joitain hankalan oloisia järjestelyjä ja pitkänomaisia tiloja. Keskitila, jossa auditorioporras, ravintola ja näyttämö sijaitsevat, on rakennuksen keskellä, ja liittyminen ulkotiloihin on puutteellista. Ympäröivien tilojen seinät on esitetty lasisina, mikä helpottaa tilannetta hieman. Riskinä on kuitenkin umpiomaisuus, mikäli seiniä joudutaan muuttamaan läpinäkymättömiksi.

Mestassa on ainoana ehdotuksista kolmas kerros, eteläpäässä sijaitseva "vintti". Ratkaisu koettiin käyttäjien parissa hyväksi, vanhimmat oppilaat saavat oman pienen valtakuntansa. Kolmas kerros antaa rakennusmassalle korkeutta ja kiilamaisen muodon, jolla se liittyy urheiluhallin oletettuun korkeuteen. Massan kruunaa valtava monimuotoinen kattopinta, jonka pitkät räystäät antavat sadesuojaa koulupihalle.

Sisätilat on kuorrutettu monenlaisin toiminnoin, virikkein ja varustein. Keskitilan luonne, muiden tilakokonaisuuksien saavutettavuus yhdessä monien kiinnostavien yksityiskohtien kanssa nostivat ehdotuksen käyttäjien suosikiksi. Osansa on varmasti myös ansiokkaalla ja näyttävällä esitystavalla.

Monipuolisen, rikkaan ja varustellun ehdotuksen miinuksena on korkea kustannusarvio. Mestan kohdalla arvioitu kustannusylitys on niin suuri, että herää pelko siitä, jääkö kilpailuehdotuksesta mitään käyttäjiä ilahduttaneita hyviä ominaisuuksia jäljelle karsintakierroksen jäkeen.

”LIITTO”

Ehdotuksessa kompakti koulumassa asettuu lähelle päiväkotia ja liikuntahalli tontin eteläreunalle. Rakennusmassat suojaavat koulupihaa melulta vain hieman. Erityisesti koulurakennuksen muotoilun takia suojaavuus on melko vähäinen. Melumallinnuksen perusteella lähtötilanne on hankala, ja Kehä 1:n suunnalta tulevalle melulle pihat ovat erityisen alttiina.

Pihalle työntyvä rakennuksen koillissiipi jakaa ulkoilualuetta eri ikäryhmille. Piha-alueet ovat kompaktin ratkaisun ansiosta laajat, mutta pihojen käsittely on keskeneräisen oloista, ja yhdessä liikuntahallin valtavan pysäköintikentän kanssa vaikutelma on kolho.

Tontin liikennejärjestelyt todettiin pääasiassa toimiviksi, ainoastaan koulun huoltoliikenteen reitti on pitkänlainen. Ajoneuvoliikenne ei juuri risteä kevyen liikenteen kanssa, ja muutoinkin koulupihat ovat etäällä ajoneuvoreiteistä. Risteysalueen vieressä oleva kiertoliittymä todettiin käytännössä toimimattomaksi.

Liiton omintakeinen arkkitehtuuri herätti paljon kysymyksiä kaikissa arvioinnin osapuolissa. Aukotus, materiaalinkäyttö ja kankea massoittelu tuottaa vieraannuttavan vaikutelman. Valitulla massoittelulla on etunsakin. Ehdotuksen bruttoala on kilpailun pienimpiä ja erityisesti ulkovaipan määrä on todella vähäinen. Liiton etuja olisikin kustannusraamin tavoittaminen kohtuullisen vähin toimenpitein. Kompaktista massasta huolimatta liiton hiilijalanjälki on suurin.

Koulun kokonaisuus koostuu kolmesta harjakattoisesta massasta. Pilkkominen pienempiin osiin auttaa lasten mittakaavan tavoittelussa. Massoja yhdistävä keskitila kattoineen liittää osat kiinteästi toisiinsa, ja käytännössä kyseessä onkin yksi todella syvärunkoinen ja kompakti koulurakennus. Keskitila jää vaille luonnonvaloa ja ulkonäkymiä. Kokonaisuus on varsin sulkeutunut ja sisäänpäinkääntynyt, eikä anna koulun toiminnasta tavoitteenmukaista kuvaa.

Tilat ovat pohjakaaviossa kauniisti jäsenellyt. Oppimisympäristöt hahmottuvat selkeästi omiksi kokonaisuuksikseen, mikä helpottaa rakennuksessa orientoitumista. Tilaryhmien sisällä toimintojen järjestelyssä olisi kuitenkin hieman kehitettävää. Käyttäjien ja pedagogisten asiantuntijoiden arvion mukaan oppimisympäristöissä on paljon hyvää, erityisesti niiden muuntojoustavuudessa ja monikäyttöisyydessä.

Hyväksi koettiin myös jouheva yhteys liikuntahalliin, muutoinkin yhteydet tilakokonaisuuksien välillä ovat kompaktissa ratkaisussa lyhyet. Jotkin usein vierailtavat tilat ovat kuitenkin päätyneet hankalan yhteyden päähän, kuten esimerkiksi opettajien taukotila.

Syvä rakennusrunko tuottaa monia oppimistiloja, joilla ei ole ulkoikkunaa. Luonnonvalon saanti on varmistettu mielenkiintoisin ylävaloratkaisuin. Monet ehdotuksen ansioista paljastuvatkin vasta leikkauspiirustuksia tarkastelemalla.

”MAATUSKA”

Ehdotus jakaa monia ominaisuuksia "Mestan" kanssa. Asettelu tontille on vastaava, ja myös materiaalinkäytössä on yhtäläisyyksiä.

"Maatuskan" liikennejärjestelyt ovat onnistuneet, ainoastaan koulun huoltoliikenteen reitti tulisi miettiä uudelleen ja saattoliikenteen tilavarauksen koko tarkistaa. Vuoropysäköinti on järjestettävissä, ja suurin parkkikenttä rajautuu pois ulkoilupihojen läheisyydestä. Koululaisten välituntipihat ovat kauttaaltaan hyvin suunnitellut ja kiinnostavasti jäsennellyt, tontin korkoerot on hyödynnetty luontevasti. Koulun pihojen laajuus on vähintäänkin riittävä, ja ne liittyvät edelleen päiväkodin pihaan. Hieman heikkona ratkaisuna pidettiin mahdollisen liikuntasalilaajennuksen asettumista keskelle ulkoilupihoja.

Meluhaittojen hallitsemiseksi rakennusten sijoittelua tulisi hieman tarkentaa; liikuntahallin sijaintia hieman tarkistamalla olisi sisääntulopihan meluolosuhteita mahdollisuus parantaa jonkin verran.

Ensikatsomalta itse koulurakennus vaikuttaa valtavan syvärunkoiselta, mutta keskitilan reunoilta paljastuvat loveukset muuttavat tilanteen. Rakennus muodostuukin oikeastaan kolmesta lasisen keskitilan toisiinsa liittämästä massasta, joihin järjestyy kohtuullisesti ulkoikkunoita. Muutamaan massan sisälle jääneeseen tilaan saadaan valoa ja näkymiä keskitilan läpi.

Suuren polveilevan kattopinnan alla on puusta ja lasista rakentuvaa pienipiirteistä julkisivusommitelua. Suuret katot ovat osittain ulkotilojen sadekatoksia. Parhaimmillaan korkealla liihottava yhtenäinen katto luo yhteenkuuluvuuden tunnetta ja läpinäkyvät julkisivut viestivät avoimuudesta. Arkkitehtuuri on joidenkin arvioijien mielestä hienostunutta, toiset arvioijat kokevat esityksen vaisuksi.

Sisätiloissa on jopa avoimempi tunnelma kuin ulkopuoli antaisi ymmärtää. Tilat ovat valoisia ja väljiä. Seurauksena on hyötyalatavoitteen ylitys. Suuri pinta-ala johtaa myös melko suureen kustannusarvion ylitykseen. Jatkotyöstämiseen liittyvä riski on ehdotuksen valoisuuden ja väljyyden kärsiminen kun ehdotusta sovitetaan kustannusraamiin.

Oppimisympäristöt ovat jäsenyneet selkeiksi kokonaisuuksiksi. Niiden saavutettavuus on hyvä, ja kokonaisuuksien sisällä ei juuri ole liikennetiloiksi mielletäviä paikkoja. Myös keskitilassa iso osa pinta-alasta on käytettävissä erilaisiin oppimistilanteisiin. Hauska tilallinen yksityiskohta on pienempien oppimisympäristön keskellä oleva talo talossa -ratkaisu, monitoimitila "Maatuska". Vanhempien oppilaiden puolella YO-kirjoituksille varatut tilat on sijoitettu onnistuneesti omaan rauhaansa. Muita onnistuneita seikkoja ovat oppilashuollon diskreetti sijoittelu ja aularavintolan ruuanjakelun sijoittuminen portaan alle piiloon.

Rationaalinen rakenneverkko tekee pohjakaaviosta jäsenyneen ja helposti muunneltavan oloisen. Eri kokoisten tilojen sovittaminen järjestelmälliseen verkkoon tuottaa kuitenkin muutamia kyseenalaisia tilanteita. Jatkosuunnittelussa voitaneen pohtia josko verkon jakoa voisi muuttaa joustavampaan suuntaan.

Koulurakennuksen päämateriaaliksi on esitetty puuta, mutta tässäkin on todettu rakennusrungon olevan yhtä hyvin toteutettavissa betonisena. Puisesta rungosta johtuen on ehdotuksen hiilijalanjälki kilpailun pienimpiä. Mikäli tuuletettu alapohja vaihtuisi maanvaraiseen, ekologia paranisi entisestään.

”GENA”

”Gena” poikkeaa tontinkäytöltään olennaisesti muista kilpailijoista. Siinä koulurakennus on tontille asettuvista rakennusmassoista itäisempi, ja liikuntahalli asettuu sen länsipuolelle Hämeenlinnanväylän varteen. Asettelyn syyt ovat olleet kaupunkikuvalliset. Koulurakennus on haluttu tuoda näkyvälle paikalle Kaarelantien varteen, ja sen on ajateltu ottavan näkyvä paikka alueen tärkeänä julkisena rakennuksena.

Rakennusten asettelu tontille tuottaa kuitenkin hankalia liikenteellisiä ratkaisuja. Koulurakennus asettuu siihen kohtaan, josta olisi paras tuoda liikenne tontille. Ajoneuvoliikenne on siten jouduttu kierrättämään pitkin Kaarelankujaa tontin pohjoispäätyyn saakka. Liikuntahallin liikenteen voi olettaa olevan melko vilkasta, ja siten kohtuuton kuorma Kaarelankujalla sijaitseville omakotitaloille. Lisäksi tontilla kiertävät ajoneuvoliikenteen reitit risteävät kevyen liikenteen reittien kanssa moneen otteeseen.

Koululle jää kohtuullisen suuri ulkoilupiha, jonka maisemaa tosin hallitsee liikuntahallin mykkä julkisivu. Mikäli liikuntahalli jäisi toteutumatta, olisi piha melko suojaton Hämeenlinnanväylän melulle. Hallin kanssakin tilanne on mallinnuksen perusteella heikohko. Pihan suunnittelu on keskeneräistä, käsittely luonnonmaista ja kankeaa. Koulurakennuksen itäpuolelle asettuu suurehko paraati aukio, jonka tarpeellisuuden arvostelulautakunta kyseenalaisti.

Koulurakennuksen arkkitehtuuri on melko selkeää, mutta kollaasimaista, eikä kaikkien teemojen motiivit oikein avautuneet. Vahvan kaupunkikuvallisen roolin valitseminen on ymmärrettävä päätös, mutta valinnan seuraukset ovat kestäättömät. Koulu on toki jossain määrin julkinen rakennus, mutta ylenpalttinen edustavuus ja juhlavuus ovat tarpeettomia ominaisuuksia lasten päivittäisessä toimintaympäristössä.

Ratkaisussa rakennusmassan runkosyvyys vaihtelee. Eteläpäädyssä runkosyvyyttä on sen verran runsaasti, että luonnonvaloa on järjestettävä valokuilun kautta. Kuilun ympärille järjestyvät tilat vaikuttavat miellyttäviltä.

Rakennuksen sisätiloja leimaa myös julkisen rakennuksen tuntu, eikä suuri valkoinen aula infotiskeineen muistuta varsinaisesti koulurakennusta. Aula avautuu sekä kadun että pihan suuntaan. Pienimpien koululaisten tilat ovat pohjoisessa heti aulan jatkona, ja toisessa päässä sijaitsevat taito- ja taideaineiden tilat. Kompaktiudestaan huolimatta talossa on paljon sellaista liikennetilaa jonka käyttö oppimisympäristönä on hankalaa. Yleisestikin oppimistilaryhmien huonejärjestelyt ovat hieman satunnaisen oloisia, ja paikoin myös turhan perinteisiä.

Ehdotuksen ansiona voidaan pitää tavoitebruttoalan alittamista ja kohtuullista kustannustasoa. Kompaktin koon ja selkeiden rakenneratkaisujen käyttö ennustaa myös kohtuullisia elinkaarikustannuksia.

6 KILPAILUN TULOS

6.1 Kilpailun ratkaisu

Viitaten edellä olevaan yleisarvosteluun ja ehdotuskohtaisiin arvosteluihin arvostelulautakunta päätti asettaa ensimmäiselle sijalle ehdotukset nimimerkit "AKKUNA" ja "MAATUSKA" sekä antaa kunniamaininta hienosta, pitkälle viedystä, perusteellisesta ja kauniista suunnitelmasta ehdotukselle "MESTA".

Muita ehdotuksia ei asetettu paremmuusjärjestykseen.

6.2 Suositus jatkotoimenpiteistä

Arvostelulautakunta suosittelee, että neuvottelumenettelyä Suomalais-venäläisen koulun uudisrakennuksen suunnittelijoiden valitsemiseksi jatketaan kahden ensimmäiselle sijalle asetetun ehdotuksen tekijöiden kanssa.

Molemmissa voittaneissa ehdotuksissa on hyvät lähtökohdat jatkotyöstämiseen. Ehdotusten perusidea on vahva ja toimiva, ja ne kestävät kovakouraisinkin kehittämistä. Molempien ehdotusten osalta on jatkosuunnittelussa välttämätöntä kiinnittää huomiota kustannustehokkuuden saavuttamiseen.

Ulkoalueilla tulee ottaa huomioon turvallinen liikkuminen rajaamalla eri liikennemuodot selvästi omille alueilleen. Melu- ja pienhiukkasongelmiin hallintaan on paneuduttava huolellisesti jatkossakin.

Koska käyttäjien suosikkiehdotus jäi valitsematta jatsoon, on koulun henkilöstöä kuunneltava jatkosuunnittelun yhteydessä tarkalla korvalla. Käyttäjän osallistaminen suunnitteluprosessiin on hyvä keino varmistaa käyttöönoton kitkattomuus.

"Maatuskan" osalta on syytä keskittyä puristamaan ehdotuksen laajuus tilaohjelman mukaiseksi. Tontinkäyttöä tulee tarkastella siten, että koulu ja liikuntahalli muodostaisivat paremmin melulta suojaavan kokonaisuuden.

"Akkunassa" taas on tarkasteltava tontin järjestelyjä siten, että ulkoilupihojen laajuutta voitaisiin kasvattaa. Tämä saattaa edellyttää liikuntahallin sijoittamista tontin itäreunaan. Myös oppimisympäristökokonaisuuksien sisäisiä järjestelyitä ja tilojen sijaintia rakennuksessa on kehitettävä.

6.3

Arvostelupöytäkirjan allekirjoitus

Helsingissä 6.6.2018

Tuomas Pusa

Jonni Laitto

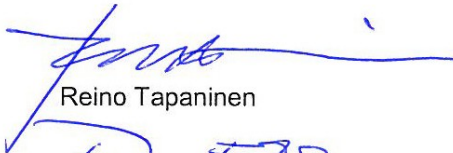
Jari Auer

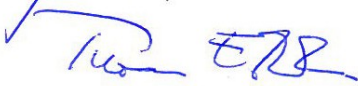
Timo Juolevi

Tuula Väisänen

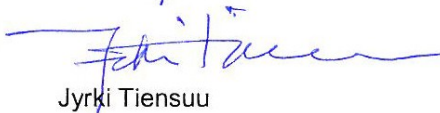
Reino Tapaninen

Tuomas Eskola

Kalle Vahtera

Jyrki Tiensuu

6.4 Nimikuorten avaus

Arvostelupöytäkirjan tultua allekirjoitetuksi avattiin nimikuoret ja todettiin ehdotusten tekijät:

”AKKUNA”

Tekijä
 Arkkitehdit Frondelius + Keppo + Salmenperä Oy
 Kalevankatu 39
 00180 Helsinki
afks@afks.fi
 puh. 050-3574153, 09-2788788

Tekijänoikeus yllä mainitulla yrityksellä

Suunnitteluryhmä

Arkkitehtisuunnittelu
 Jari Frondelius, arkkitehti SAFA
 Jaakko Keppo, arkkitehti SAFA
 Juha Salmenperä arkkitehti SAFA
 Olli Raila, arkkitehti
 Erika Siikaoja, tekniikan kandidaatti (arkkitehtuuri)
 Mikko Liski, arkkitehti SAFA

Piha- ja maisemasuunnittelu
 Soile Heikkinen, arkkitehti, maisema-arkkitehti SAFA

Perspektiivikuvat ja animaatiot
 Johannes Koskela, arkkitehti SAFA

Rakenne- ja geotekninen suunnittelu
 A-Insinöörit Suunnittelu Oy
 Toni Kekki (RAK, puurakenteet)
 Petri Taatila (RAK)
 Tiina Ärväs-Tuominen (GEO)

LVIAJ-suunnittelu
 Granlund Lahti Oy
 Pertti Ihalainen, DI LVI-tekniikka

Sähkö-, tele- ja valaistussuunnittelu
 Granlund Lahti Oy
 Keijo Pirttijärvi, insinööri sähkötekniikka
 Jouni Veijalainen, insinööri AMK sähkötekniikka

Pedagogiikan asiantuntija
 Raila Oksanen, FT, (kasvatustiede), KM (kasvatustiede)

”MESTA”

Arkkitehtisuunnittelu

Arkkitehtitoimisto ALA Oy
 Juho Grönholm, arkkitehti SAFA
 Antti Nousjoki, arkkitehti SAFA
 Samuli Woolston, arkkitehti SAFA

Avustajat
 Eva Geitel, arkkitehti SAFA
 Harri Humppi, arkkitehti SAFA
 Isabel Sánchez del Campo, arkkitehti
 Rachel Murray, arkkitehtuurin maisteri
 Jack Prendergast, ark. yo.

Insinöörisuunnittelu Sitowise Oy
 Jukka Ala-Ojala, DI (RAK)
 Johannes Helander, DI (LVIAJ)
 Jarno Kokkonen, Msc (melu)
 Petteri Kronqvist, DI (GEO)
 Siru Parviainen, TkK (melu)
 Jari Rantala, DI (SÄH)
 Juha Rantanen, DI (RAK)

Pedagogiikan asiantuntija
 Heikki Happonen, KT, johtava rehtori, Joensuun normaalikoulu

Visualisoinnit VIZarch Ltd.
 Ratislav Zíka

Tekijänoikeus Arkkitehtitoimisto ALA Oy

Yhteystiedot
 Arkkitehtitoimisto ALA Oy
 09-4259 7330
info@ala.fi
 Albertinkatu 36 A
 00180 Helsinki

”LIITTO”

Tekijät
 Sami Vikström, arkkitehti SAFA, Arkkitehtitoimisto Sami Vikström Oy
 Jani Ristimäki, arkkitehti SAFA, Parviainen Arkkitehdit Oy

Avustajat
 Kati Itkonen
 Jyri Jernström
 Miika Liukka
 Laura Ojala
 Marco Rodriguez
 Jaana Räsänen
 Miguel Santos

Erityiasiantuntijat
 Rakennesuunnittelu; Toni Wasenius, Ramboll Finland Oy
 Geosuunnittelu; Jarno Oinonen, Ramboll Finland Oy
 LVIAJ-suunnittelu; Esko Ollikka, Ramboll Finland Oy
 Sähkö- tele- ja valaistussuunnittelu; Petro Hytönen, Ramboll Finland Oy
 Pedagogiikan asiantuntija; Elise Tarvainen

Tekijänoikeus:

Arkkitehtitoimisto Sami Vikström Oy
 Sturenkatu 40 H 96
 00550 Helsinki
 puh. 040 720 4724

Parviainen Arkkitehdit Oy
 porkkalankatu 11
 00180 Helsinki
 puh. 09 4174 1400

”MAATUSKA”

Yhteystiedot ja yhteyshenkilö
 Arkkitehtuuritoimisto Heikkinen-Komonen Oy
 Pursimiehenkatu 26 C
 00150 Helsinki
 Markku Puumala, arkkitehti SAFA, toimitusjohtaja
 p. 010 3210 414
makku.puumala@heikkinen-komonen.fi

Tekijänoikeus
 Arkkitehtuuritoimisto Heikkinen-Komonen Oy

Tekijät
 Mikko Heikkinen, professori, arkkitehti SAFA
 Janne Kentala, arkkitehti SAFA
 Markku Komonen, professori, arkkitehti SAFA
 Markku Puumala, arkkitehti SAFA

Avustajat
 Kai van der Puij, arkkitehti/sisustusarkkitehti SAFA
 Antti Canth, arkkitehtiylöppilas
 Jere Toivonen, arkkitehtiylöppilas

Animaatiot
 Arkkitehtuuritoimisto Heikkinen-Komonen Oy

Rakenne- ja geotekniikka
 Sitowise Oy, Jukka Ala-Ojala, diplomi-insinööri

LVI AJ-suunnittelu
 Granlund Oy, Antti Vaahtola, LVI-insinööri

Säkö-, tele- ja valaistussuunnittelu
 Granlund Oy, Matti Alakylmänen, tekniikko (sähkövoimatekniikka)

Maisema
 Nomaji maisema-arkkitehdit Oy
 Anni Järvitalo, maisema-arkkitehti MARK
 Riikka Nousiainen, maisema-arkkitehti MARK
 Ina Westerlund, maisema-arkkitehti yo

Pedagogiikan asiantuntija
 Anna-Stiina Tuovinen, kasvatustieteen maisteri

"GENA"

tekijätiedot

Kirsti Sivén & Asko Takala Arkkitehdit Oy

Korkeavuorenkatu 25 A 5 00130 Helsinki

puh 09 6860160 sähköposti toimisto@arksi.fi tai etunimi.sukunimi@arksi.fi

Arkkitehdit Kirsti Sivén ja Asko Takala (tekijänoikeus)

Arkkitehdit Jaakko Isosomppi, Saku Kuittinen, Eliane Leuzinger ja Milja Nykänen

Arkkitehti Eero Holopainen

Perspektiivikuvat, ulko- ja sisänäkymät: Pavel Vavilov Studio

Asiantuntijat

Pedagogiikan asiantuntija

fil.tri, professori Leena Krokfors

Rakenne- ja geotekninen suunnittelu

A-insinöörit Suunnittelu Oy/Jari-Tapio Aalto

LVIAJ-suunnittelu

Climacon Finland Oy/Juha Pentikäinen

Sähkö- ja telesuunnittelu

Yhtyneet Insinöörit Oy/Juha Kiviniemi

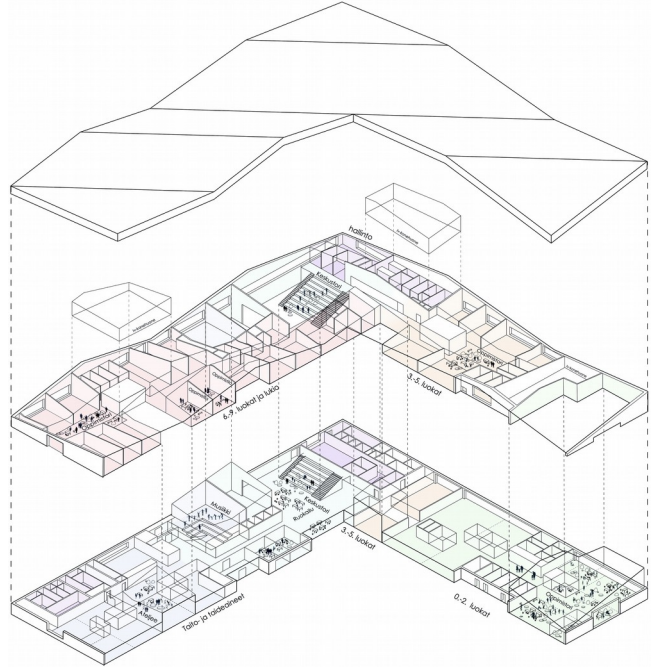
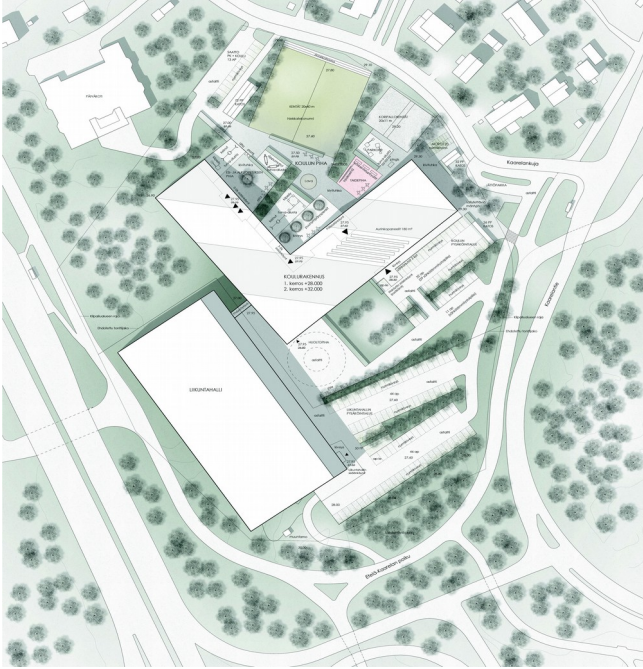
7 KILPAILUEHDOTUKSET, LUETTELO

Nimimerkki	planssit	tikku	kävely anim.	pyör. anim.	nimi- kuori	Huom
AKKUNA	6 kpl	x	x	x	x	
MESTA	6 kpl	x	x	x	x	
LIITTO	6 kpl	x	x	x	x	
MAATUSKA	6 kpl	x	x	x	x	
GENA	6 kpl	x	x	x	x	

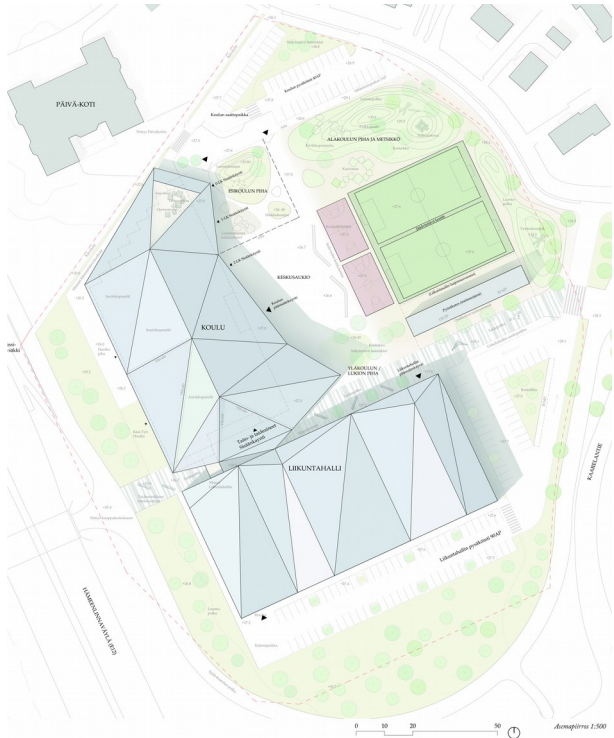
8

KUVA-AINEISTO

"AKKUNA"

"MESTA"

MUSIIKKI
Musikin tila on varattu 0-5 luokkalaisten käyttöön. Musiikin tilassa on hyvä äänenestösysteemi. Musiikin tila on myös äänenestetty.

OPPIMISTERASSI
Kotialue 2:sta on pääty oppimisterassille, jossa alakoululaiset voivat opiskella kytöis ja kaivien lauantaisissa kirjastotilassa. Odotin katetta tulla toimii ulko-opiskelutilana tarjoten monipuolista oppimisympäristöä.

RYHMÄTILAT
Ryhmittäjä muokattavat sekä istumaväen että hiljaisen opiskelun. Ryhmittäjä voidaan ideoida koulutusta ryhmästä tai toteuttaa niitä itsestään.

KOTIALUE 2:N TORI
Kotialue 2 muodostaa joustava ja tarkka oppimista tukeva kokonaisuuden. Erikoiset oppimisto- ja ryhmätilat liittyvät kotialueen oppimistilaan ympärille. Turvallinen, helposti muunnettava oppimisympäristö tarjoaa jatkuvasti uusia elämyksiä ja onnistumisen kokemuksia.

HALLINNON TORI
Hallinnon tori sijaitsee keskellä palkalla keskuksen yhteydessä toiseen kerroksessa. Keskuksen oppimisympäristöä siten puoli-julkisen tilojen kautta hallinnon torin. Kokonaisuudesta muodostuu luontevaa vuorovaikutuksen välytyä opettajien keskinäisen kunnioituksen. Tilojen käytötyösten ja jalkaväen astein ptyyisiin sätelemään käyttö mukaan.

MUSIIKKI
Musiikin tila on varattu 0-5 luokkalaisten käyttöön. Musiikin tilassa on hyvä äänenestösysteemi. Musiikin tila on myös äänenestetty.

MONITOMITILA
Monitomitila sijaitsee keskellä palkalla Kotialue 2:n yhteydessä. Kotialue 2:n palkalla tilan portaiden kautta. Monitomitila muuttuu monin eri käyttötiloiksi.

KESKUSTORI
Keskuksen tori on koulun aktiivinen keskus. Keskuksen muuttuu monin eri käyttötiloiksi ja eri kokoinen oppimisympäristö.

PORTAAT
Portaat mahdollistavat tiivis yhteiden ja vuorovaikutuksen tilaryhmien välillä. Tämä mahdollistaa innovoinnin.

VALOAUOKOT
Katon, yläkerroksen kautta tulee valoa valokaukuihin. Valokaukuihin myös visuaalisia yhteyksiä tilaryhmien välillä.

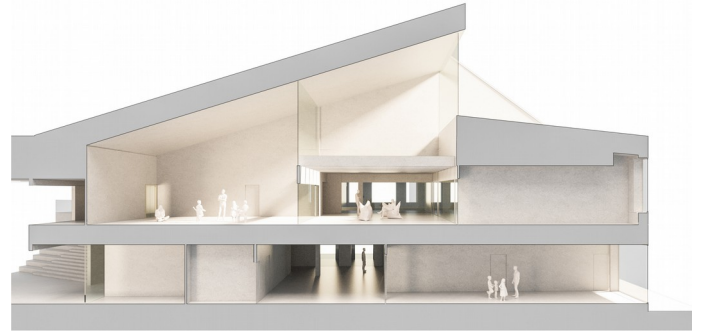
KOTIALUE 3:IN LUMO TORI
Lumon torilla ohitella luonnontieteiden ilmiöitä demonstraatioita. Lumon tila on portaiden kautta yhteydessä sateen ja sadeilmiöiden tilaan ja Hälän tilaan.

YHTEYS LIIKUNTAHALLIIN
Koulun ja liikuntahallin välillä on varattu mahdollinen sitähäy.

OPPIMISTILAT (SAHKÖINEN YO-KIRJOITUS)
Perusteellisempi oppimistilat, joi-kiyretään myös yökirjoitusta tarjoten mahdollisuuden muodollisempaan opiskeluun. Tilat ovat suljettuna ympäristöä korvatti voinille ja helposti muunnattaville muille tiloille.

OPPIMISTILAT (SAHKÖINEN YO-KIRJOITUS)
Perusteellisempi oppimistilat, joi-kiyretään myös yökirjoitusta tarjoten mahdollisuuden muodollisempaan opiskeluun. Tilat ovat suljettuna ympäristöä korvatti voinille ja helposti muunnattaville muille tiloille.

”LIITTO”

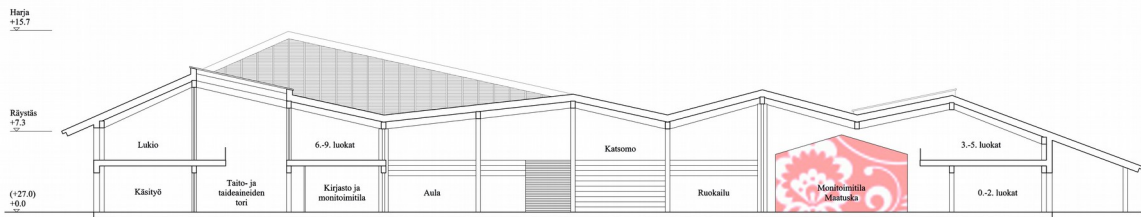
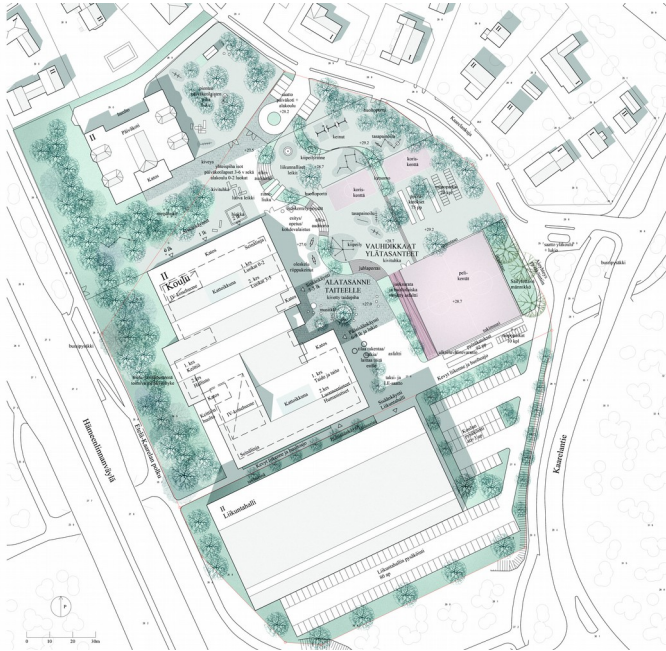
OPPIMISTORI JA VALOHAAVI

SUOMALAIS-VEIKKAUKSEN KOULU, SUUNNITTELUKIPALU ”LIITTO” 66

”MAATUSKA”

"GENA"

